

Philosophical High Tea

met Miriam van Reijen op 13 november 2004 van 14-17u

Emoties

De grote woonkamer boven 'De bakkerswinkel' aan de Wittevrouwenstraat zal het decor zijn voor een filosofische High Tea. Miriam van Reijen zal haar nieuwste inzichten over 'emotie' bespreken met aanwezige alumni. Het onderwerp is: 'Emoties omtrent Autarkeia'.

Locatie	De Bakkerswinkel, Wittevrouwenstraat 2. (aan de kruising van de Drift met de Wittevrouwenstraat)
Aanvang	14.00u (inloop 13.45-14.00u)
Toegangspreis leden en niet-leden	10 euro 15 Euro
Opgeven:	<u>tot uiterlijk 1 november 2004</u> per overschrijving, onder vermelding van 'High Tea'. Het gironummer is: 2294471, t.n.v. Autarkeia, p/a Steve Bikostraat 262, 3573 BG Utrecht.

Geef uzelf tijdig op; vol=vol, er is een beperkt aantal plaatsen.

DIES 27 maart 2004

Het thema van de Universiteitsdag was: "de maakbaarheid van de mens".

's Ochtends: de maakbare mens

's ochtends sprak Christine Mummery over ontwikkelingen in de frontlines van het embryonale stamcellen (biowetenschappen), gevolgd door Jan Terlouw over bedoelde en onbedoelde gevolgen van technologische ontwikkelingen.

's Middags: Praktische filosofie in beweging

De gedachte die uit de ochtendsessie was blijven hangen was: niet alles wat mogelijk is hoeft uitgevoerd te worden. Een mooie entree voor het middagprogramma met als thema 'Praktische filosofie in beweging' dat Autarkeia organiseerde. De zaal zat knap vol, een enkeling bleek de verkeerd te zitten. Na een welkomstwoord van de voorzitter en enig geroezemoes om de dolenden respijt te geven, was de vloer vrij voor filosofie. Prof.dr. Willem van Reijen, volgde het begrip 'beweging' door de eeuwen bij de verschillende filosofen; van Heraclitus, naar Kant, Hegel,

Nietzsche en Heidegger om wat langer stil te staan bij de kritische theoretici. De vragensessie eindigde met een knipoog naar het ochtendprogramma; hoe maakbaar is de praktische filosofie. Dr. Bert van den Brink verraste de zaal door niet de "zin en onzin in het debat over waarden en normen" aan te snijden maar door meteen door te steken naar de "rethorica rond terrorisme". Net als bij de lezing van Düwell vorig jaar (over "Normen en waarden, over de mogelijkheid van ethische reflectie in een complexe maatschappij.") blijkt het een lastige zaak blijft om helder en consequent een onderscheid te maken tussen de kwestie zelf (in dit geval, de motivatie voor de terroristische daad zelf), de filosofische afweging en beoordeling van de gebezigde ethische en politieke uitspraken daarover in diverse aangehaalde, geëngageerde discussies en krantecolumns en de tot slot, de wijsgerige reflectie op en zoektocht naar de vooronderstellingen en criteria die een rol spelen bij die afweging en beoordeling.

Tot slot sprak drs. Rutger Claassen, over zijn scriptie 'Filosofie van de schaarste' waarmee hij afgelopen zomer de prijs voor de beste scriptie van de Faculteit Wijsbegeerte won. De scriptie zal bewerkt worden tot een boek en uitgegeven bij Ambo/Anthos te Amsterdam (najaar 2004). Via een aantal stellingen contrasteerde Rutger 'schaarste' met 'overvloed' en onderzocht hoe zich dat verhoudt tot –al dan niet door markteconomie aangekweekte– verlangens en hoe één verlangen (erkenning door anderen) nooit áf is. Wat tot interessante bespiegelingen leidde met de zaal, in hoeverre schaarste/overvloed aan 'zelffchting' gerelateerd is aan materieel bewijs (i.e. rijkdom) of afhankelijk is van de erkenning van anderen.

Al met al, meer dan genoeg stof tot napraten tijdens de borrel na afloop.

Nieuws van de faculteit

- Per 1 september 2004 heeft drs. Martin Cadé de Faculteit Wijsbegeerte als interim-directeur verlaten. Hij wordt opgevolgd door mr. John Middelberg, die een soortgelijke functie voor de Faculteit Letteren bekleedde.
- Liberal Arts & Sciences, de nieuwe brede bacheloropleiding die ondergebracht is bij Wijsbegeerte, gaat per september 2004 van start met 50 studenten. Zij volgen het eerste jaar een breed general education programma, dat alfa-, bèta- en gammavakken en vaardighedenonderwijs bevat. In hun tweede jaar kiezen ze dan een hoofdrichting in een van de traditionele disciplines.
- Op 4 juni is Corinne Bekker, die van 1992 tot 1997 AiO was aan onze faculteit, gepromoveerd. De titel van haar dissertatie luidt: Rechtvaardigheid, onpartijdigheid, gender en sociale diversiteit. Feministische filosofen over recht doen aan vrouwen en hun onderlinge verschillen en is uitgegeven in de ZENO-reeks Quaestiones Infnitae, volume 47.
- Per 1 september is het NWO-project van Prof. dr. Keimpe van start gegaan. Het programma 'Stoicism in Context' heeft tot doel de interactie in kaart te brengen tussen de filosofie van de Stoa, in de verschillende fasen van het bestaan van deze school, en haar culturele en intellectuele omgeving. Dit zal naar verwachting leiden tot een helderder beeld van zowel de interne coherentie als de aantrekkelijkheid voor anderen van het Stoïcisme als filosofisch systeem, en tot een beter zicht op de diachrone ontwikkeling binnen de school. Binnen het project zullen twee AiO's en een postdoc werkzaam zijn.
- Een ander nieuw NWO-project dat van start zal gaan luidt: "Habent sua fata libelli: 'Text-processing' in the philosophical and religious movements of the Roman Empire". De leiders van dit onderzoeksprogramma zijn dr. Teun Tieleman (UU, Filosofie) en dr. Annette B. Merz (UU, Theologie). Het gaat om een interdisciplinair opgezet programma waarbij inzichten en methoden uit het onderzoek naar de Grieks-Romeinse wijsbegeerte, het vroege Christendom en de moderne literatuurwetenschap en cultuurtheorie worden geïntegreerd. In het kader van het programma zullen ook 4 (nog te benoemen) promovendi werkzaam zijn en verschillende vormen van internationale samenwerking worden aangegaan. Duur: 1 jan. 2005 - 31 dec. 2009. Het programma wordt gesubsidieerd in het kader van het 'high potentials' programma, waarmee het Utrechtse CvB innovatieve onderzoekers wil ondersteunen.
- Dr. Joel Anderson is sinds 1 januari 2004 in dienst getreden als docent-onderzoeker bij de afdeling Praktische Filosofie, waar hij zich, als opvolger van Jan Bransen, vooral bezig houdt met de

wijsgerige antropologie. Daarvoor doceerde hij tien jaar 10 jaar aan Washington University in St. Louis (VS).

- **Master programma Applied Ethics**

- *Is het te rechtvaardigen dat landen economische vluchtelingen weigeren?*
- *In welke zin hebben wij morele verplichtingen jegens dier en natuur?*
- *Wat voor maatregelen zijn gerechtvaardigd teneinde een grote SARS epidemie te voorkomen?*
- *Hoe ver reikt de maatschappelijke verantwoordelijkheid van multinationals?*

Dit zijn maar enkele voorbeelden van actuele discussies zoals die in politiek en samenleving worden gevoerd. Ontwikkelingen in wetenschap en maatschappij leiden keer op keer tot vragen over onze moraal. Morele intuïties, ethische theorie en politieke praktijk lopen daarbij niet zelden uiteen. Dat vraagt om systematische reflectie. Sinds september vorig jaar verzorgt het Ethiek Instituut van de UU een internationaal master programma *Applied Ethics*. Het programma staat open voor mensen met een relevante bachelor opleiding (of vergelijkbaar). De masteropleiding biedt daarmee een interessante mogelijkheid tot specialisatie bieden voor filosofen met en zonder professionele ervaring. Een toelatingscommissie beslist over aanmeldingen. Voor meer informatie: www.ethics.uu.nl en master@ethics.uu.nl.

Quo vadis?

*Twee alumni aan het woord; in 5 regels (of een paar meer ;-)). In deze nieuwsbrief: **Judith van Raalte** en **Mark Alderink**. Wat doet u (werk en privé)? Wat doet u met filosofie? Wat wilt u doen met filosofie? Wat wilt u dat Autarkeia voor u doet?*

- *Judith van Raalte (2003; *Praktische Filosofie en de Geschiedenis van de filosofie*):*

Ik vind het hartstikke leuk om een stukje te schrijven voor de Quo vadis rubriek. In mijn privé-leven spreek ik veelal Engels... en ik moet u mededelen dat mijn Nederlands er toch een beetje op achteruit is gegaan sinds ik in Hawaï woon en werk.

Mijn man werd van de zomer toegelaten op de universiteit van Hawaï in Hilo. Met een parttime baan bij de Infrarood NASA telescoop is het als aankomend astronoom goed vertoeven in Hawaï. Na het afstuderen aan de Universiteit van Utrecht in de zomer van 2003 ben ik meegegaan in de hoop een baan te vinden op dat voor mij onbekende eiland Hawaï (de grootste stad op dit eiland is Hilo en niet Honolulu, dat op het eiland Oahu ligt). Mijn eerste salaris kwam dan ook niet van een goed betaalde filosofenbaan maar van het grootste radio station in Hawaï - als studio manager.

In die eerste maanden kwam ik in contact met een sociaal psycholoog met een wereldwijd netwerk. Twee jaar geleden streek hij neer op het grootste eiland in Hawaï, met een omvangrijke beurs van de NSF (National Science Foundation) had binnengekregen. Hij was op zoek naar een onderzoeksassistent. Nu werk ik 80%FTE voor zijn verschillende projecten; het opzetten van een onderzoeksinstituut en een tweede campus voor de universiteit van Hawaï in Honoka'a, en het regelen van de minor 'Occupational Safety and Health' (interdisciplinair maar huist grotendeels onder de vleugel van de psychologie). De meeste tijd steek ik in het onderzoek voor de NSF grant: het is een groot internationaal project wat de gevolgen van conflict en vredesoplossingen onderzoekt bij kinderen in oorlogsgebieden. Verschillende peace camps worden er over de hele wereld gehouden. De kinderen die deelnemen, komen uit onrustige gebieden als de balkanlanden, Cyprus, Israël, Afghanistan, Pakistan en Irak. Hebben deze kampen een positieve uitwerking op de kinderen? Dragen deze kampen bij aan toekomstige vredesoplossingen? Verandert de houding en gedragingen van de kinderen op latere leeftijd? We bestuderen voornamelijk de identiteit, groepsverandering en -dynamiek. We hebben contacten met verschillende universiteiten over de hele wereld, voornamelijk de Universiteiten van Tel Aviv en van Warschau spelen een rol in het kader van de peace camps. Ik houd me nu vooral bezig met literatuur gericht op vrede en conflict oplossingen.

Filosofie speelt minder een rol dan ik zou willen, maar ik ben bezig om dat danig te veranderen. Na de periode in Hawaï wil ik proberen mijn PhD te halen, maar of dat in het gebied van de filosofie of de psychologie is, dat is nog de vraag. Ik heb met veel plezier verdiept in de bronnen over Democritus voor

mijn scriptie. Ik zou graag zulk onderzoek willen voortzetten. De onderzoeken waar ik nu mee bezig ben, vormen juist een uitstekende basis voor een PhD in de sociale psychologie. Hier zal ik nog wat zwoele Hawaiï-avonden over na moeten denken.

Als iemand literatuurtips heeft over onderzoeksgroepen of -instituten met betrekking tot peace camps en gerelateerde onderwerpen, dan zou ik dat graag willen weten! Met vriendelijke groet, Judith van Raalte <raalten@hawaii.edu>.

- *Mark Aalderink (2002; Geschiedenis van de Wijsbegeerte)*

Sinds oktober 2003 ben ik als AiO bij prof. Th. Verbeek begonnen met het schrijven van een proefschrift over de Cartesiaanse theorie over de oorsprong van de dwaling. Descartes formuleert deze theorie in de vierde meditatie ter ondersteuning van de twijfelmethode en om te betogen dat God niet de oorzaak van de dwaling kan zijn. Latere Nederlandse Cartesianen hebben deze theorie verder ontwikkeld, enerzijds ter weerlegging van de traditionele Aristotelische filosofie en anderzijds om het christendom te verdedigen tegenover het opkomende rationalisme, dat zijn hoogtepunt vindt in de filosofie van Spinoza. In mijn proefschrift zal aandacht geschonken worden aan de theorie van dwaling bij Descartes en Spinoza en daarnaast bij de Leidse Cartesianen Arnout Geulincx, Abraham Heidanus en Christophorus Wittichius. Met vriendelijke groet, Mark Aalderink Mark <mark.aalderink@phil.uu.nl>.

Berichten van het bestuur

- De contributie 2005. Het bedrag blijft ongewijzigd: € 7,= (zeven EURO).
- Het financieel verslag van 2003 van de vereniging is goed gekeurd en opvraagbaar voor de leden. De vereniging kent een goede en gezonde financiële positie. In komende fin.verslagen zal een reservering opgenomen worden voor het lustrum in 2006 (10 jarig bestaan).

Alumn'ukjes

1. Boeken (nieuwe aanwinsten in de bibliotheek)

- BCUTH 11 52.30 Malb 2001 02 Natürliche Moral und philopische Ethiek bei Albertus Magnus; Jörn Müller. Aangeschaft door de theologiesectie maar wellicht ook interessant vanuit de filosofie; voor wijsgerige ethiek, middeleeuwen-specialisten en algemeen omdat de begrenzing van filosofie en theologie aan de orde komt.
- BCUTH 11 52.30 Maqu 2002 13 De veritate: Quid est? Vom Wesen der Wahrheit, Ein Gespräch mit Thomas von Aquino. Rupert mayer OP. Volgens de filosofische traditie is 'waarheid' de overeenstemming tussen het denken en het zijnde. Voor Aquino is dat zijnde –vrij vertaald- "de taal van God of de deelname van de mens aan het goddelijke begrip van het zijnde". Een groot deel van dit werk is dan ook theologisch van aard, de laatste hoofdstukken (vanaf pg 386) richt de aandacht op filosofie.

2. Gesignaleerd

- 01-02-2004: Wegen in de wijsbegeerte:
http://www.knaw.nl/cfdata/publicaties/detail.cfm?boeken_ordernr=20031101
- Recent heeft de Raad voor Geesteswetenschappen (RGW) een advies uitgebracht over de toekomst van het wijsgerig onderzoek in Nederland.
http://www.knaw.nl/cfdata/publicaties/detail.cfm?boeken_ordernr=2003110
- Utrecht steunt 'HiPo's'
30 juni 2004 - Tien duo's en een trio getalenteerde jonge onderzoekers van de Universiteit Utrecht krijgen voor vijf jaar programmasubsidie. De subsidies bedragen tot € 300.000 per jaar. Rector magnificus Gispens onderstreept: 'Nieuwe excellente onderzoeksleiders zijn nodig, die op het grensvlak van disciplines kansen zien en verzilveren. Het High Potentials programma is bedoeld om de volgende generatie onderzoeksleiders kansen te bieden.' Onder de gehonoreerde projecten zijn onderwerpen als " 'Text processing' in the philosophical and religious movements of the Roman Empire" en "Understanding the genome-wide regulatory circuitry of cells using bioinformatics and proteomics".

Filosofie nú

Wat leert de filosofiestudent nú? Wat leest zij/hij? Veel readers ongetwijfeld. Maar de studiegids licht wellicht een tipje van de sluier op; een boekenlijstje misschien? In deze nieuwsbrief: wat staat er op de lijst voor 'geschiedenis van de filosofie', doctoraal fase.

De vorige keer is ingegaan op het eerste jaar. In de doctoraalfase is Geschiedenis van de filosofie één van de drie mogelijke hoofdvakken, naast theoretische en praktische filosofie. Er duiken diverse onderdelen 'geschiedenis van.....' (metaphysica, logica, kentheorie enz.) op, naast modules die specifiek over een bepaalde periode gaan (oudheid, middeleeuwen, 17e eeuw).

Maar de student moet ook keuzen maken, niet alleen wb. hoofdvak maar ook wb. studieprofiel. De doctoraal studie kent drie profielen; het onderzoeksprofiel bevat daarbij de meeste verwijzingen naar concrete studieboeken. Er is ook een educatief profiel (voor wie didactische functies ambieert) en het algemeen-maatschappelijk profiel (voor wie een brede filosofische onderbouw ambieert boven een specialistische).

Terug naar de centrale vraag: wat staat er op de "lijst". Een eerste blik, voor het studieonderdeel:

- Staat en individu; Wootton, David (ed.), *Modern political thought: readings from Machiavelli to Nietzsche*; 1996;
- *Metaphysica*: Cahn, Steven M. (ed.), *Classics of Western Philosophy*; 6th edition, 2002.

Wordt vervolgd.

Internet Philosophique

- De Glasgow University Library heeft op internet een overzicht van e-journals in philosophy; <http://www.lib.gla.ac.uk/ejournals/philosophy.shtml>
- Fondsen en beurzen voor scholarships, fellowships & research in de filosofie? Een zoekopdracht met Google leverde resp. 879.000, 148.000 en (voor call for proposals) 4 treffers op. Daar zit natuurlijk kaf onder het koren. Wellicht een mooi klusje voor de komende winteravonden om een lijstje te maken of een mooie practicum opdracht voor een bibliotheekmodule? (À propos: de website van de faculteit heeft wél een pagina voor een fondsoverzicht gereserveerd maar die is leeg en het cumulatieve kwartaalperiodiek van een Personal Science Portal heeft geen expliciete vermelding wb. filosofie (www.bjernv.dds.nl/FUNDS.html) maar bevat wel de www-adressen van de grote fondsorganisaties van diverse landen in de wereld).

Adressen van de bestuursleden

e-mail: bureau@phil.uu.nl.

vz. Bernard Verlaan: email.bjernv@dds.nl.

De contributie bedraagt € 7,= (zeven EURO) per jaar. Het gironummer is 2294471, t.n.v. Autarkeia, p/a Steve Bikostraat 262, 3573 BG Utrecht. Facultaire contact persoon: Erna Kas: Erna.Kas@phil.uu.nl